

VIRUS | VATTEN – SKANDINAVISK KUNSKAPSBANK

VISK – minska samhällets sårbarhet för vattenburen virusmitta trots förändrat klimat

Världshälsoorganisationen WHO har identifierat vattenburen smitta som den viktigaste hälsorisk förknippad med vattenförsörjning. Ett förändrat klimat med ökad nederbörd och fler extrema väderhändelser ökar risken att smittämnen når råvattnet via orenat avloppsvatten. Detta kan leda till ökade hälsorisker för dricksvattenkonsumenten.

Gränsöverskridande projekt

Eftersom Sverige, Norge och Danmark har liknande erfarenheter av virusmitta i vatten är det angeläget att arbeta med frågan i ett gränsöverskridande projekt. VISK står för Virus I vatten Skandinavisk Kunskapsbank och är ett samarbetsprojekt mellan 18 organisationer i de tre länderna. VISK är delfinansierat av EU-programmet Interreg IV A.

Målbild för VISK

Det övergripande målet för projektet är att bibehålla en säker dricksvattenförsörjning i Sverige, Norge och Danmark. I en stor del av de vattenburna sjukdomsutbrott som rapporteras har man inte lyckats fastställa smittämne, men mycket tyder på att det i många fall är virus i dricksvattnet. Vattenburna virus kan vara smittsamma även vid mycket små mängder, samtidigt som de då är svåra att upptäcka. Antalet risker kopplade till vattenburen virussmitta är flera.

Risker

1. Förändrat klimat

Ett förändrat klimat med ökad nederbörd medför ökad risk att orenat avloppsvatten och smittämnen släpps ut och kan nå vattentäcker.

2. Orenat avloppsvatten

Avloppsvatten innehåller virus från sjuka individer. Vid kraftig nederbörd ökar mängden avloppsvatten vilket medför att reningsverken inte klarar av att rena allt avloppsvatten, då bräddas en del avloppsvatten orenat direkt till recipienten, vilket ökar risken att virus når vattnet.

3. Råvattenkvalitet

Sjöar och vattendrag kan ibland vara både vattentäkt för dricksvatten och recipient för avloppsvatten. Risk finns därför att virus kan nå en vattentäkt via utsläpp av avloppsvatten. Eftersom vattenburna virus kan smitta en individ redan vid mycket små mängder kan det räcka med några få virus för att dricksvattenkonsumenten ska insjukna.

4. Otillräcklig rening i vattenverk

Det är svårt att få fullständig avskiljning av virus i vattenreningsverket, om mängden virus i råvattnet är stor finns risk att virus når konsumenten.

5. Dålig varning

Då tidskrävande analyser idag behövs för att upptäcka virus i vatten är det svårt att få varning om höga virushalter i råvattnet tillräckligt snabbt för att stänga vattenintaget till vattenverket. Risk finns därför att vatten som innehåller förhöjda halter virus tas in i vattenverken och att virus då når konsumenten.

6. Kommunikation vid utbrott

Om virus finns i dricksvattnet måste vattnet kokas innan konsumenten kan dricka det utan att insjukna. Risk finns att information inte når fram till konsumenten.

7. Förtroendet påverkas

Om ett vattenburet sjukdomsutbrott skett finns det risk att konsumenten tappar tillit och förtroende för dricksvattnets kvalitet.

VIRUS I VATTEN – SKANDINAVISK KUNSKAPSBANK

KONTAKT:

info@visk.nu

Projektledare Lena Blom

Kretsloppskontoret Göteborgs Stad

www.visk.nu

VISK:s mål:

- Öka medvetenheten om riskerna för vattenburen virusmitta.
- Ta fram bättre metoder för analys och avskiljning av virus i råvatten.
- Beskriva åtgärder för riskhantering vid lokala förhållanden.
- Utveckla kommunikationsstrategier för vattenburna sjukdomsutbrott.

Förväntade resultat:

- En säker dricksvattenförsörjning i Sverige, Norge och Danmark.
- En handbok för VA-verksamheter för hantering av vattenburen virusmitta.
- Förståelse bland olika aktörer om värdet av allmänhetens förtroende för dricksvattenkvaliteten.
- Ett levande kunskapsnätverk kring virusrelaterade frågor.
- Läs mer om våra resultat på www.visk.nu.

PROJEKTTID:

1 april 2010 – 31 mars 2013

PROJEKTBUDET:

4,3 miljoner Euro

LEAD PARTNER:

Kretsloppskontoret Göteborgs Stad

NORSK PROSJEKTEIER:

Norges Veterinærhøgskole

PROJEKTPARTNERS:

Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg Vatten
Göteborgs Stad, Göteborgsregionens kommunal-
förbund, Kungälv kommun, Lilla Edets kommun,
Livsmedelsverket, Länssjukhuset Ryhov, Statens
Veterinärmedicinska Anstalt, Svenskt Vatten,
Danmarks Tekniske Universitet, FREVAR KF,
MOVAR IKS, Nedre Romerike Vannverk, Norges
Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Norsk
Vann, Universitetet for miljø- og biovitenskap,
Veterinærinstituttet

Detta projekt delfinansieras av Europeiska Unionen

visk.nu